

İslam nedir ya da nasıl bir dindir sorusuna verilecek en doğru cevaplardan birisi “ denge” dinidir demek olur. Hayata ya da uhrevi yaşantıya yönelik tavsiyelerinde olduğu gibi, insanın ruh ve maddesine yönelik haklar üzerinde durulurken, eşit yaklaşımda da bu dengeyi görmek mümkündür.

“ Sonsuzluğunu da unutma, dünyadan nasibini de “ ayeti bunu en güzel şekilde formüle eder. Ancak hayatla bağıni oluştururken, insanın kendisine verilenlerin farkına varmasını isteyen İslam dini, bunların “ yerli yerince” kullanılmasını da salık verir. “ yiyin için fakat israf etmeyin” Allah israf edenleri sevmez” ayetiyle hem bu dengeyi dikkat çekilir, hem de yerli yerince kullanıma israf ile zulüm arasındaki benzerlik dikkat çekicidir. Kuran’da israf, zulüm manasında da kullanılmıştır.

Türkçede savurganlık olarak kullandığımız israfı, yersiz hareket etmek, yersiz yapmak, hak yemek, yerli yerine koymamak gibi anlamlara gelen zulüm kavramıyla doğrudan ilişkilendirerek düşünürsek, israfın ne büyük bir felaket olduğunu daha iyi anlayabiliriz.

Günümüz insanı adeta üretmeden kendisini “ tüketmeye “ programlamaktadır. Bunu hem birey üzerinden hem de toplumlar üzerinden okuyabilirsiniz.

Müsriflik öyle boyutlara ulaşmıştır ki, kendi toplumumuzdan örnek vermek gerekirse sadece yemek, içmek kullanmak bağlamında değil, zamanın, sağlığın ve hatta tarihi ve kültürel değerlerimizin- hiç kuşkusuz emek verilmediği içindir- nasıl heba edildiği ortadadır.

Tarihi mekanlar yakılarak-yıkılarak yok edildiği gibi, milleti bir arada tutacak, birlik beraberliği sağlayacak, dünü, bu günü ve yarını birbirine bağlayacak pek çok değer ve şahsiyetin de yine nasıl yıpratılmak istendiğini ya da çok sayılmaya çalışıldığını gözlemlemekteyiz.

Yeryüzünde sefalet ve açlığın adilane ve hakça paylaşılmasından kaynaklandığı bilinen bir hakikattir. Bir takım güçlerin sömürü ve zulümleri neticesinde sermaye belli gurupların elinde toplanırken, büyük çoğunluklar normal ihtiyaçları dahi karşılamakta zorluk çekerler.

Yine aynı güçler tüketim çılgınlığını tüm dünyaya pompalayarak servetlerine servet katmak için tüketimi bir yaşam biçimi haline getirirler. Dikkat edilecek olursa toplum ve medeniyetlerin yükseliş dönemleri ile emek ve çabaları arasında bir paralellik vardır. Emeğin ve çabanın olmadığı her kazanç israfı, şımarıklığı, kibir ve gururu beraberinde getirir.

Burada harcama kelimesine de değinelim. Herhangi bir iş ya da mal için elden çıkarılan para veya parayla ifade edilen değerlere harcama diyoruz. Tabi ki harcamayı bir amaç, için yani ihtiyaçlarımızı karşılamak için yapıyoruz. Peki, ihtiyaçlarımızın ölçüsü nedir? Cimrilik ile israf arasındaki dengeyi nasıl oluşturacağız?

Aslında insanın vicdanı, bu ölçüyü koyacak en güzel mekanizmadır. Samimi olarak vicdanının sesini dinleyen her insan bu ölçülülüğü yakalayabilir. Harcamanın ölçüsünü bilebilir. Ölçülülük insanın eşya ile olan münasebetlerini oluşturur.

Her şeyin bir edebi olduğu gibi harcamanın edebi de israf etmemektir. İsraf etmemek insanın kendisine “ hakimiyetidir” bu hakimiyet dengeyi ölçülülüğü beraberinde getirir.

Harcama kelimesinin farklı çağrışımlarını da dikkate alalım.... Harcanmak değerden düşmektir. Harcamak değersiz kılmaktır. Değeri görmemektir. Tersinden okuyacak olursak değer etmektir, çiledir, bağlılıktır.

Emeği, çileyi, bağlılığı görmeyen insan elindekilerini çok rahat çıkartabilir, harcayabilir ve hatta yok edebilir. Kalın sağlıcakla!